

КУЗЬМЕНКО Л.В., к.т.н., доц., НТУ «ХПІ», м. Харків
БОНДАРЕНКО О.М., асистент НТУ «ХПІ», м. Харків

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНИХ МЕТОДІВ АНАЛІЗУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сучасний стан економіки України – критичний і характеризується нестабільністю, неврегульованістю стратегічного управління, зростаючою залежністю від зовнішнього середовища. Загострення конкурентної боротьби за ресурси на міжнародному рівні та агресія з боку Росії потребують термінового вживання системних дій антикризового характеру.

Перш за все – це стосується управління економікою, в цілому, та ефективністю діяльності підприємств, зокрема.

Оскільки економіка країни, як ієрархічна система включає підсистеми нижчих рівнів (галузі та підприємства), і в той же час –

є підсистемою світової економіки, то вона відповідає закономірностям розвитку систем. Це ж саме стосується підприємства як ієрархічної системи бізнес-процесів.

Таким чином, забезпечення ефективності управління економікою в цілому, її галузями, підприємствами, бізнес-процесами в них передбачає

застосування системних методів до виявлення, аналізу та вирішення проблем розвитку вказаних об'єктів. Однією з вагомих причин критичного стану економіки є низький рівень менеджменту, що обумовлений, в тому числі, недостатнім використанням системного аналізу в управлінні.

Справедливо зазначити, що протягом останніх п'яти років суттєво зросла направленість системних досліджень, що стосуються проблем управління економікою, зокрема ефективністю роботи підприємства та бізнес-процесів, що визначають сутність його господарської діяльності.

Серед множини робіт вказаного напрямку перш за все привертають увагу роботи [1,2]. Перша з них присвячена оцінюванню системної ефективності функціонування та розвитку промислових підприємств.

Монографія відзначається великим колом досліджуваних питань, та ще більшим обсягом використаних при цьому джерел інформації. Найбільшу увагу привертають результати дослідження ефективності на базі використання методу аналізу ієрархій (MAI) [3,4]. Незважаючи на широкий круг досліджених питань та великий інтерес до них, залишається ряд дискусійних питань, пов'язаних з темою дослідження. Зокрема, сутність категорії «системна ефективність», на наш погляд, розкрита не самим ефективним способом. Відображення цієї категорії за допомогою того ж MAI було б більш досконалим та лаконічним. Про це ненароком говорить і сам автор (див. стор.283, 3-ій абзац зверху). Замість цього в [1] опис категорії «системна ефективність» по обсягу переважає опис та теоретичне обґрунтування MAI [3,4], на якому, переважно, базується робота [1]. В той же час, найважливіші моменти реалізації MAI, а саме організація зворотного зв'язку (обов'язкового системного об'єкту) шляхом переходу до зворотного процесу аналізу ієрархії не знайшли більш детального відображення.

Робота [2] відрізняється лаконічністю, обґрунтованістю постановки завдань дослідження, ясністю трактування та

вагомістю отриманих результатів, що свідчить про розвиток методів системного аналізу. Матриця розриву, нормована діаграма ефективності бізнес-процесів, величина розриву знайдуть найближчим часом широке застосування в дослідженнях ієрархій.

Таким чином, актуальність застосування системних методів аналізу в управлінні підприємством зростає, самі методи оцінювання ієрархічних систем розвиваються на базі синтезу МАІ, моделей лінійного програмування, нормованих діаграм ефективності бізнес-процесів.

Список літератури: 1. Гонтарева І.В. Оцінювання системної ефективності функціонування і розвитку промислових підприємств: монографія / І.В. Гонтарева. – Х.:ВД «ІНЖЕК», 2011. – 480 с. 2. Романенков Ю.О. Стратегічне управління ефективністю бізнес-процесів в організації на основі прогнозової матриці розриву / Ю.О. Романенков // Дослідження та оптимізація економічних процесів: кол. монографія / За ред. О.В. Манойленко. – Х.: «Щедра садиба плюс», 2014. – 517 с. 3. Саати Т. Аналитическое планирование. Организация систем / Т. Саати, К. Кернс; пер с англ.. – М.: Радио и связь, 1991. – 224 с. 4. Саати Т. Принятие решений. Метод анализа иерархий / Т. Саати,; пер с англ.. – М.: Радио и связь, 1993. – 316 с.